

stis et pudicis personis: quod nunquam vel raro talia proferunt: sed ipsum christum septimo nominant eo quod versatur in cordibus ipsorum. Hic patet in beato Ignatio martyre: qui in tormentis positus septimo ipsum nominavit. Et requisitus quare hoc nomen toties nominaret: dixit. Quia hoc nomen scriptum habeo in corde meo: et reticere non possum. et tortores post mortem eius cor extraxerunt de corpore: et illud in partes sciderunt. et in qualibet parte fuit scriptum hoc nomen Iesus aureis litteris. Ergo quilibet christianus se cavere debet a peccatis malis et scurrilibus et luxuriosis. Unde Isidorus de summo bono. Valde sermones in ore christiani esse non debent. Hoc etiam ostendit apostolus dicens. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat. Et merito: quod in dicto christi in euangelio de omni verbo otioso red dicitur sumus rones. Multo fortius de peccatis scurrilibus et nocivis. Ergo merito quilibet nostrum debet a deo petere cum presens dicitur. Pone domine custodiam os meum: ut non delinquam in lingua mea. Et nota per conclusionem octavi precepti scilicet de falso testimonio quomodo falsi testes puniantur: quoniam in presentia: quoniam in futuro. Et de hoc pono rationale exemplum. **A** Legitur quod quidam bonus homo iustus propter rigorem iusticie a quibusdam malis hominibus odiebatur: unde ipse sibi falsa crimina que et iuramento confirmavit eo quod non facile credebatur eis homines propter excellentiam vite illius boni hominis. Et primus ait: nisi ita sit: Certe proferam dignam periream. Secundus dixit morbo regio ledar in toto corpore nisi ita sit. Tertius oculos perdam nisi ita res se habeat. Quod totum sic evenit illis propter peccatum perjurii et falsi testimonii. Nam primus testis falsus mox a plaga ignis exultavit. Secundus a pedibus usque ad caput consumitur: quia putridus factus est. Tertius talia audientes et videns: et de seipso timens factum revelavit: et postmodum cecus effectus est. Unde de hoc dicit Salomone Proverbia xix. Falsus testis non erit impunitus.

De Nono precepto

Non concupisces rem proximi tui. Superius in septimo precepto prohibuit furtum: hic autem prohibet concupiscentiam cordis dicens. Non concupisces rem proximi tui. Et sciendum quod contra hoc preceptum faciunt decem genera hominum. Primi sunt qui concupiscunt bona aliorum: et sciunt quod non possunt obtinere rem concupitam non persequuntur concupiscentiam. Si autem scirent se posse consequi concupitam: forsitan fortissime conarentur ad persequendam concupiscentiam in effectum. et isti taliter concupiscendo mortaliter peccant. Secundi sunt qui aliena concupiscunt et cum omni conatu exteriori laborant pro tali re illicite obtinenda: quod quantum non obtineant: peccant tamen mortaliter: quod apparet in fure latrone pro furto et rapina laborante: quod licet in effectu non furem nec rapiant mortaliter tamen peccant et graviter contra primum. Si autem pravus conatus alioquinatur appetita: adhuc gravius peccat ut patet in furibus et latronibus rebus concupitam illicite obtinentibus. Et istis nunquam remittitur peccatum nisi prius restituat ablatum ut Augustinus dicit. Dimodo tamen habeant facultatem restituendi. Tertii sunt qui concupiscunt bona aliorum iniuste: et habent spem ut ea sibi possint acquirere: sed non audent attemptare propter timorem corporis et honoris. Sed si scirent se posse evadere: persequerentur toto conatu: et sic propter deum dimittunt: sed propter timorem et confusionem humanam. Quartii sunt qui concupiscunt iustas res: sed ad malum finem: id est ad peccandum: ut puta ad vanam gloriam exercendam vel ad luxuriam: vel ad crapulam. Sicut ille divites de quo scribitur. Luce. vi. quod epulabatur quotidie splendide. Ergo quantum quod videret aliquem ludere pecunias lucrari: vel usurarium usuram exercere vel videret superbias vestium: et sic de aliis. Et sic ad talem finem desideraret et habere

bona dicitur: et tamen contra
posse acquirere: contra hoc
Et in nono precepto non
tra illiusmodi facit illi qui
concupiscunt rem aliam
malis illis appetunt
lupum dicitur: et dicitur
in nono conatum non appetunt
affirmant ad tempus alia
substantia ea acquirere: et
ille appetunt tamen tempore
rarum peccat amorem dei
populi salutis: quod mens
toto tales enim graviter pe
beti plures sunt qui totum co
pant in talibus: quod rarum tu
vel pro sua salute cogunt. Et
sunt qui aures possunt et remittit
bona cum omni timore et cog
bili cupiditate de lupulis
bus nihil habent in illis
quod dicit Luce. xi. Quod lucet
moliam. Et dicit dicit. Hec
solus qui si concupiscunt que
dicitur: tamen et talia remittit
rum in magnum penitentiam
repentia qui tenet superbia
venerunt in misericordia ve
re possunt de muliere penuria
dicitur in superbia: graviter pe
nefficitate a extrema superbia ten
dicitur de sine esse in misericordia pa
Tunc dicitur: Quia ista crea
vultus suum parat vultus
Tunc dicitur: Superbia dicitur
hominis vultus dicit. Penitentia
lucet: es qui vultus dicitur
pia reputando. Est enim penitentia
quem tu tenet. Penitentia vultus
dicitur conuersus dicitur dicitur
res se marcolunt: indigent
quod possides humanum. Et
beatus in fone: Non misericordie
minis habent tollere: quod si possit
gentis nosse. Ergo tamen
rige bona quibus possit plures

here diuitias: vt sic etiam contra deum
 posseryuere: peccat cōtra hoc p̄ceptum
Et s̄m hunc intellectum non solum con-
 tra illud p̄ceptum faciūt illi qui aliena
 concupiscunt: sed etiam qui sua propria
 malez illicitē expendūt vt pomposi z vo-
 luptuosi tessarij z huiusmodi. **Q**uin-
 ti sunt qui cum nimio appetitu z amore
 afficiuntur ad temporalia quāuis nō in-
 iuste vellent ea acquirere: tamē quando
 ille appetitus z amor temporalium supe-
 rar vel precellit amorem deī z appetituz
 proprie salutis: sic q̄ mens suffocatur ex
 toto: tales etiam grauitē peccant. **S**z
 heu plures sunt qui totum cor suū occu-
 pant cū talibz: sic q̄ raro vel nunq̄ d̄ bo-
 vel p̄ria salute cogitāt. **S**exti
 sūt q̄ aare possident z retinēt sua iusta
 bona cum nimia tenacitate z cūz insatia-
 bili cupiditate sic q̄ de superfluis paupi-
 bus non subueniunt s̄m iussu christi
 qui dicit Luce. xi. Quod superest date ele-
 mosynam. **E**t de his dicit Hermannus
 scilicet q̄ si superflua tenent que danda
 essent: tunc li ex tali tenacitate superfluo-
 rum aliq̄ magnam penuriam sustinerēt:
 vt puta qui teneret superfluum bladū:
 vinum vel h̄mōi victualia vt cari? v̄de-
 re posset vnde multoz penuria z rerum
 charistia sequerē: grauitē peccat. **I**n
 necessitate ei extrema superflua tenacitas
 diuitū videt oīno esse in iniuriā paup̄ez
Unde Ambrosius? **U**niuersis creat̄ est
 mundus: quem pauci diuites occupāt
Unde Basilus super illud Luce. xij.
 hominis diuitis dicit. **N**onne inq̄t spo-
 liator es qui dispensanda suscepisti pro-
 pria reputando. **E**st em̄ panis famelicū
 quem tu tenes. **A**udi tunica quā in con-
 elauī conseruas **D**iscalceatī calcei q̄ pe-
 nes te marcescunt: indigentis argentuz
 quod possides humatum. **U**nde Am-
 brosius in s̄mone: **N**on minoris est cri-
 minis habentī tollere q̄ cū posset indu-
 gentibz denegare. **E**rgo tantoz scias te
 erige bona: quātis posses p̄stare z nol.

Sciendū tñ q̄ m̄gr̄ in cōpendio theo-
 logice veritatis dicit. **C**ū quis retinet su-
 perflua ex insatiabili cupiditate: ē mortu-
 le p̄ccm. **E**t p̄cipuū signū talis affectus ē
 q̄ quis reus poti? putrescere sinīt apud
 se q̄ vtiliter alijs dispenset. **V**erbi gra-
 tia. sicut ille qui panem vel carnes z fru-
 mentū vel h̄mōi cōmestibilia perire per-
 mittit anteq̄ pauperibz erogare veller.
Et hoc ex nimia paritate: qz timet sibi
 semp deficere. z qñqz talis vix audet s̄z
 suā necessitatē cōmedere. **E**t in h̄ silis ē
 bufoni de quo legit q̄ terrā comedit. et
 quādo caput sup terrā erigit: tūc timet
 sibi terrā adhuc deficere z tunc non pl?
 audet comedere de terra nisi inquantuz
 potest cum vno pede tegere siue tollere.
 ergo quilibet possidens bona tempora-
 lia debet pauperibus cōdiuidere. **U**n-
 de Augustinus. **D**a christo in terris q̄
 tibi reddet in celo. **U**nde etiā Beda su-
 per Lucam. **N**on reprehenditur diues
 q̄ terram coluerit: vel fructus in horrea
 congregauit. sed q̄ fiduciam vite in illis
 posuerit: nec pauperibus erogauerit. vt
 ab eis reciperetur in eternis tabernacu-
 lis. **N**ota exemplum de diuitibus tena-
 cibus. **L**egitur q̄ quidez diues tempo-
 re famis ne audiret voces querulosas
 paup̄ez ad quādā suā hereditatē iuxta
 quādā aquā se trāstulit vbi p̄ nimia fa-
 me paup̄ popul? clamās: eū secur? ē p̄
 p̄ter sustentatōez. **Q**uoz voces audies
 respondit. **N**on durabo cū istis canibz.
Et sic fecit mēsam suā poni retro in ali-
 am camerā vbi tales voces audire non
 posset. **E**t statim quidez armat? pulsa-
 uit in porta dicens: **A**nci? dei sum et
 volo loqui dño vestro: **S**ed cū seruitoz
 de mādato dñi sui eū assereret ibi nō eē
Respondit. **V**entiris. **N**ā in illam ca-
 merā ideo se trāstulit ne pauperuz cla-
 mores audiret: **E**t nūc ex parte dei ego
 cito eū vt cōpareat corā deo reddere ra-
 tionē de oibus temporalibz sibi cōmis-
 sis. **Q**ui diues nox ad mortē infirmat?

De decimo

a caris suis ad pñiam z ad cōfessionem exhortabat artēti: q̄s ille audire rēnuic h̄ dixit **E**go ad iudiciū dī citat̄ cōparui et ad et̄nā dānatōem iudicat̄ sū sine oī spe salutis: q̄ sicut nō exercui misericōdiam z cōpassionē ad paupes xp̄i: sic eadē dī/strictōe sine misericōdia sentētiat̄ sū: z sic in felicē aīaz expirauit. z res z corp̄ z aīaz pdidit **U**n̄ Jacobi. 3. Iudiciū sit ei sine misericōdia q̄ hic nō facit misericōdiam. **S**eptimi sunt q̄ cupiscūt honorē z pulchr̄itudinē p̄ximi: honorē p̄t exaltatōem z sup̄biam. pulchr̄itudinē p̄t hoc vt hominibz placeant: z hoc est p̄c̄m **S**z si naturalit̄ quis appeteret pulchr̄itudinē nō tñ d̄ deū p̄t hoc viuere veller: sic q̄n̄ p̄t esse sine p̄c̄o. **O**ctauī sunt q̄ famuluz vel ancillam p̄ximi sibi attrahunt: cū tñ alias a fuitio recedere nō intendunt quod est phibitū in lege vt h̄ **E**xodi. 20. **N**ō cōcupisces suum vl̄ ancillam. zc. **T**ercē est d̄ legem nature: quia hec est lex naturalis. **Q**uod tibi nō vis fieri. videne feceris alteri. **E**t christ̄ in euangelio. **Q**ue vultis vt faciant vobis hoies. zc. **E**rgo si tu h̄es famulū vl̄ famulā fidelē z non velles q̄ tibi q̄s eū vel eam abstraheret: sic z tu p̄ximo teneris: **N**onī sunt q̄ nimio amore afficiūtur de superbia: tamen infra deum: z h̄ ē veniale. **D**ecimi sunt q̄ appetunt aliena cū voluntate conditionata: scilicet si possent h̄re sine offensa dei z iniuria p̄ximi: z tūc vel nullū vel tantū est veniale p̄c̄m. siue talem z ditōem actualit̄ addant siue habitualit̄ eā intendāt.

De decimo p̄cep.

Non concupisces vxorem p̄ximi tui **U**bi prohibetur omnis concupiscētia carnis. q̄ i sexto p̄cepto phibuit actū carnis: hic at̄ phibet z cupiscētia carnis. **U**bi sciendū q̄ hoc p̄ceptū faciunt quattuor genera hoim. **P**rimi q̄ de

liberate concupiscunt z libent̄ ope actuz perpetrarent si possibile ipsis foret. z tales contra p̄ceptum dei faciunt z peccant mortalit̄. **V**erbi gratia. **S**i quis vna die centū dom̄ intraret: z in q̄libet domo z cupiscētia malā sibi p̄visum acquireret: tot peccata mortalia acq̄reret. **U**nde **M**atth. 5. **Q**ui viderit mulierē ad concupiscētia eam: iāz mechatus est eam in corde suo. scz vt z cupiscētia transeat in affectū cordis z in consensum rationis. **E**t etiā si facultas affit facere disponat: iāz mechatus est eā in corde suo. q̄ fm iurayolūtas p̄ facto reputat̄. **S**cdi sunt qui vellent z possent h̄tinent mundū z scādalum. **S**ed si lerent se posse latere in hoc actu: nec deuz nec sanctos nec salutem anime curarent quin hoc potius p̄petraret. **E**t tales q̄ sic dimittunt: deū grauit̄ offendūt q̄ voluntas est deliberata ad actum illū.

Tertij sunt q̄ non z cupiscunt nec actū p̄petrare volunt: sed faciunt vt concupiscātur: vt multe mulieres. similit̄ z virgines que ad hoc se lauāt z ornant vt amabiliōres fiāt. que non soluz in plateis z choreis: imo etiā in ecclesia corda viroz p̄vulnerāt: dum eis nunc coloz albo: nunc rubeo. nūc familiari colloq̄to: nunc manuū iniectio: nūc vultus compositione: nūc oculoz lasciuia intuitionē laqueum z occasionem ruine p̄stāt. **E**t tales qui sic non concupiscunt nec actū facere volunt sed concupiscit volunt sūt occasores aīaz. **U**nd̄ **B**erū. in fm̄e. **N**onne videt̄ tibi grauiorem ab eo xp̄s sustinere persecutiōē. qui suggestione maligna exemplo pernicioso scādali occasiōe ab eo puerit aīas quas redemit. q̄ a iudeo qui sāguine ei effudit. **Q**uarti sūt q̄ non z cupiscunt nec etiā actum facere p̄ponūt: sed tamē delectātur in morosa delectatione cum plena ratione z volūtate. **E**t talis morosa delectatio est peccatum mortale. **C**ōtra quod beu multi faciunt tā multos

*Et videtur tunc concupiscere
le conuictio deus tam volent
viri in omni no cū z r
gitanōi q̄ in nūc est p̄c̄o
q̄ fallit̄ hoc p̄c̄m mortali
rit̄. v̄t̄ q̄ iudo i canonica
L̄onp̄t̄ d̄ d̄ m̄c̄o an
c̄o an cōc̄o r̄o iō a d̄
lenū r̄o n̄ p̄c̄o r̄o
S̄c̄o d̄ m̄ f̄ m̄ ḡ q̄ v̄
p̄c̄o r̄o p̄c̄o r̄o m̄o ū
d̄ d̄ c̄o r̄o r̄o c̄o r̄o
ḡo h̄o i d̄ d̄ p̄c̄o r̄o q̄
m̄o r̄o c̄o r̄o r̄o iō v̄
c̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
tem l̄ ḡo h̄o i d̄ d̄ p̄c̄o r̄o
quod d̄z animo r̄o r̄o d̄ d̄
aū nō est l̄ c̄o r̄o r̄o r̄o
ḡo r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
solū r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
c̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
b̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
c̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
l̄ c̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
s̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
s̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
si alit̄ placet cogit̄ d̄ d̄
iū mulieris pulchritudine
r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
c̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o
p̄c̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o r̄o*

Aplicat̄ tractat̄ de concupiscētia